

Marke Hietanen-Peltola

23.1.2023

Opetushallitus

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä

Viite: Lausuntopyyntö OPH-106-2023

Sitouttavan koulu yhteistyön muutokset Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014

1. Ovatko luvun 4 kappaleen 4.2 täsmennykset selkeät ja paikallista työtä tukevat?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) katsoo, että uusien tekstiosien muotoiluun on vielä kiinnitettävä huomiota ja ehdottaa seuraavia muutoksia:

"Oppilaiden vertaissuhteiden aktiivinen tukeminen, myönteiset yhteiset kokemukset ja merkityksellisyyden tunne yhteisön jäsenenä tukevat kouluun kiinnittymistä" -lauseesta puuttuu näkökulma hyvästä opettajan ja oppilaan välisestä vuorovaikutussuhteesta, jonka rakentaminen ja ylläpitäminen on tärkeä kouluun sitoutumista lisäävä tekijä. Asia ei tule suoraan esiin muussakaan kohtaa luvun tekstiä. Lisäksi lauseen loppuosaa esitetään korjattavan muotoon: ..."ja tunne yhteisön jäseneksi kuulumisen merkityksellisyydestä tukevat..."

"Oppilailla on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta sekä tukea kehitykseensä ja oppimiseensa sekä yksilöinä että ryhmän jäseninä" -lauseeseen tulee sitouttavan koulu yhteistyön ja poissaolojen ehkäisemisen näkökulmasta lisätä tuki hyvinvointiin.

2. Ovatko luvun 5 kappaleen 5.1 kuvaukset kokonaisuutena selkeät ja paikallista työtä tukevat?

THL näkee luvun tekstissä täsmentämistarpeita seuraavasti:

Kolmannen kappaleen lopussa oleva "oppilashuollolliseen"-sana tulisi korvata sanalla "opiskeluhuollolliseen". Näin terminologia olisi yhdenmukainen opetussuunnitelman opiskeluhoitoa koskevan luvun kanssa. Viimeisessä lauseessa on virheellisesti käytetty opiskeluhoiton henkilöstö - termiä, vaikka sisällöstä käy ilmi, että tarkoitetaan opiskeluhoitopalveluja eikä koko opiskeluhoiton henkilöstöä, johon lain mukaisesti kuuluvat myös koko opetushenkilöstö ja muut koulussa työskentelevät aikuiset.

Tekstiä selkeyttäisi ehkäisy -termin käyttäminen ennaltaehkäisy -termin sijaan. Ehkäisy tarkoittaa sanana aina jotakin ennalta tehtävää, joten molempia sanojen käyttö määreessä ei ole tarpeen. Tekstissä on toisaalla, esim. otsikoissa käytetty pelkästään ehkäisy sanaa ja olisi loogista tehdä niin läpi koko tekstin.

Poissaolojen ehkäisy ja kouluun kiinnittyminen luvun kolmannen kappaleen lopussa opiskeluhoitoryhmän tehtäviksi on nimetty yhteisöllisen työn koordinointi ja siihen sisältyväksi poissaolojen seuranta ja niihin puuttuminen. Tekstiä on tärkeä täsmentää siten, että siitä käy selväksi ryhmän koordinaatiovastuu seurannan ja poissaoloihin puuttumisen käytännöistä ja

Marke Hietanen-Peltola

23.1.2023

toimintamalleista koulussa, mutta ei koskaan yksittäisen oppilaan poissaolojen seuranta tai niihin puuttuminen.

Lisäksi edellä mainitusta kappaleesta puuttuu tarkempi kuvaus poissaoloja ehkäisevästä yksilökohtaisesta opiskeluhoollosta ja siihen liittyvästä opettajayhteistyöstä. THL:n näkemyksen mukaan tähän kohtaan tulee lisätä maininta siitä, että hyvinvoinnin uhkien ja ongelmien varhainen tunnistaminen ja tuen tarjoaminen ehkäisevät poissaoloja. Tässä opettajalla on aivan erityinen rooli huolen havaitsemisessa ja oppilaan ohjaamisessa varhaisesti opiskeluhoitopalvelujen piiriin. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 16§ velvoittaa opettajaa tekemään näin viipymättä ja antamaan tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Samoin määräaikaiset terveystarkastukset ja opettajayhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa (Opettajan arvio oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista koulussa VNA 338/2011, 7§) tulee tuoda esiin keinona ehkäistä varhaisesti poissaoloja monialaisena yhteistyönä.

Poissaoloihin puuttumisen kohdassa ohjataan tarvittaessa olemaan yhteydessä opiskeluhoitopalveluihin, jos poissaoloja on runsaasti tai ne lisääntyvät. THL:n arvion mukaan oppilaan runsaissa poissaoloissa yhteydenotto opiskeluhoitopalveluihin on aina välttämätöntä, jotta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset voivat arvioida oppilaan opiskeluhoitopalvelujen ja muiden sote-palvelujen tuen tarpeen. Runsaat poissaolot on nähtävä opiskeluhoitolain 16 § mukaisena ilmentymänä opiskeluhoitopalvelujen tarpeesta, jolloin opettajalla on velvoite välittömästi ohjata oppilas opiskeluhoitopalveluihin.

Poissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen kappaleessa jää passiivilauseessa epäselväksi kuka selvittämistä tekee tiiviissä yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja opiskeluhoitopalvelujen kanssa. THL katsoo, että poissaolojen juurisyiden yksityiskohtainen selvittäminen kuuluu ensisijaisesti opiskeluhoitopalveluille. Esiin nousevien poissaolosyiden niin edellyttäessä, esim. oppimisvaikeudet, kiusaaminen tai muu kouluyhteisöön liittyvä pulmat, opiskeluhoitopalveluissa tehdään yhteistyötä oppilaan opettajan/opettajien kanssa. Lisäksi opettaja samanaikaisesti suunnittelee oppilaan tarvitsemaa pedagogista tukea, jossa tapauskohtaisesti voi olla tarve huomioida poissaolojen juurisy. Opiskeluhoitollinen tuki ja pedagoginen tuki on tärkeä sovittaa yhteen opettajan ja opiskeluhoitopalvelujen yhteistyöllä, jota tilanteesta riippuen toteutetaan joko lakiin perustuen tai oppilaan/huoltajan suostumuksella.

Monialaisen asiantuntijaryhmän työn kuvausta tulee tarkentaa, esimerkiksi: Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea ja seurataan tilannetta. Opiskeluhoitopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin.

Luvun viimeisen lauseen tulisi olla muodossa: Tarvittaessa on tehtävä sosiaalihuoltoon yhteydenotto tuen tarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitus

3. Antavatko luvun 5 kappaleiden 5.1 ja 5.6 lisäykset ja täsmennykset riittävän tuen paikallisen toimintamallin laatimiseen?

THL katsoo, että ohjaus jää monessa kohdassa hyvin yleiselle tasolle eikä riittävästi tue laissa säädettyjen toimintamallien sisällyttämistä paikallisesti laadittaviin toimintamalleihin. Edellä ehdotetut tarkennukset tukisivat oikeita toimintakäytänteitä.

Lisäksi luvussa 5.6 kuvatun toimintamallin sisältöön tulisi opiskeluhoitopalvelujen kanssa tehtävän yhteistyön yleisen kuvaamisen lisäksi nimetä omiksi alakohdiksi kuvaukset oppilaan opiskeluhoitopalveluihin ohjaamisen käytännöistä, terveystarkastuksiin liittyvästä yhteistyöstä ja

Marke Hietanen-Peltola

23.1.2023

yhteistyön konkreettisesta käynnistämisestä opiskeluhoitopalvelujen kanssa oppilaan runsaissa poissaoloissa.

4. Mitä muita havaintoja haluatte tuoda esille nyt esitetyistä muutoksista?

Poissaolojen ehkäisy ja niihin puuttuminen ovat koulun yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhoitotyötä, joita Opetushallitus ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos yhdessä seuraavat, ohjaavat ja kehittävät (Oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013, 24§ ja 25§). THL:n ohjausvastuulla ovat erityisesti yksilökohtaiset opiskeluhoitopalvelut, jotka järjestetään soite-palveluina ja joissa toimijoina ovat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt.

Nyt lausunnolla olevissa teksteissä opiskeluhoitopalvelujen kanssa tehtävä yhteistyö poissaolojen ehkäisemisessä ja niihin puuttumisessa on kuvattu osin puutteellisesti. THL pitää tarpeellisena tekstin tarkistamista lausunnossa osoitetuissa kohdissa.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Johtaja

Mika Salminen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

Markku Petteri Tervahauta

0f0c857b-0e90-4674-9fab-d267fe16575b - 2023-01-26 08:47:10 UTC +02:00
BankID / MobileID - 18dad585-367d-4e3d-8f96-396a2b92998d - FI

MIKA OLAVI SALMINEN

adce0cd5-34cf-4eea-8a27-2016c4c37d54 - 2023-01-26 18:00:17 UTC +02:00
BankID / MobileID - b290d6a6-7e2c-4e38-8a4e-1d0bcc6e5ea6 - FI

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende